

en Interpellation om denne Sag til den daværende Kultusminister, hvor Sagen ogsaa blev alvorligt drøftet. Naar det hedder, at Sagen er kommen frem i Landstinget, uden at der har været givet Leilighed til at indhente Betænkning, ikke engang fra Biskopperne, svarer jeg, at dette ikke er Tilfældet. Man kan ikke paastaae Mere, end at der ingen Betænkning er kommen fra Biskopperne; men at der ikke har været givet Leilighed dertil, kan man paa ingen Maade sige. Denne Sag er nemlig ikke kommen frem henimod Slutningen af Sessjonen, men i December Maaned, ja endog inden Midten af December, som en Deel af et større Lovforslag — jeg veed ogsaa, at der af den daværende Kultusminister blev indhentet Betænkning over adskillige andre Punkter af det større Lovforslag — saa at der ganske vist ogsaa var Leilighed til at indhente Betænkning over dette Punkt, hvis man ellers maatte ansee det nødvendigt. Hvad der aabenbart er Fleertallets Mening, er, at selv om man til Nød kunde nøjes med en saadan Betænkning fra Biskopperne, er det dog egentlig ikke det, man vil have. Nei! Det skal først være rigtig fuldstændigt, naar der, som det hedder „i Henhold til Grundlovens § 80, oprettedes et kirkeligt repræsentativt Organ, hvorigjennem i alle kirkelige Anliggender en raadgivende Røst kunde komme til Orde fra Menighed og Geistlighed i Forening.“ Jeg har ved tidligere Leiligheder sagt Nøt for at udtrykke min Mening om denne Sag. Jeg betragter ikke Ordene i Grundlovens § 80 som indeholdende et Løfte om et saadant repræsentativt kirkeligt Organ, og jeg vilde betragte det som en Ulykke for den danske Folkekirke, naar et saadant Organ blev oprettet. Jeg kan derfor ikke paa nogen Maade betragte det som et Overgreb — som det er blevet kaldt — fra Rigsdagens Side, naar den gik ind paa at vedtage en Lov som den foreliggende. Naar det lidt længere frem i Fleertallets Betænkning hedder, at man „ufravigelig“ maa fordre, at Kirken skal have Leilighed til at høre sig, inden man kan gaae ind paa Sagen, maa dog dette „ufravigelig“ være at forstaae paa en anden Maade end den almindelige af de to Medlemmer af Udvalget, der have stillet det subsidiaire Forslag. Jeg veed vel, at dette Forslag ikke

ligger for, men det maa dog være mig tilladt at udtale, at man, naar man gaaer ind paa et saadant Forslag, ikke længere kan opstille det som en ufravigelig Nødvendighed, at Kirken først maa være hørt. I det Hele er det mig umuligt at forstaae, hvorledes de to Medlemmer af Fleertallet have kunnet underskrive baade det principale og det subsidiaire Forslag; thi ogsaa mellem dem er der i mine Tanker en Kløft, som ikke kan udfylde.

Det maa nu være nok sagt om de formelle Grunde. Dernæst komme de reelle. Alt, hvad der i den Henseende er anført Side 2 i Betænkningen, indtil Dagsordenen kommer, er en Række af Stræmmebilleder, af Phantastebilleder, som ubniale for os, hvorledes det nu gaaer til, og hvorledes det i Fremtiden vil komme til at gaae til, dersom en Lov som den foreliggende bliver vedtagen; jeg troer, at ligesom disse Billeder mangle al Virkelighed, saaledes vilde de med ligesaa megen Grund kunne anføres mod Loven om Sognebaandets Løsning som mod denne Lov. Vilde man stille sig paa det Punkt, som Fleertallet har stillet sig paa med alle disse Billeder, kunde man efter min Mening albrig være gaaet ind paa hiin Lov; thi netop den vilde — hvis man ikke kunde stole noget bedre paa Præsterne og Menighederne i Danmark, end man efter Side 2 i Betænkningen gjør — fremkalde alle de Fæer, som her ere omtalte. Det er temmelig stærkt Udtryk, der ere brugte om Præsterne; rigtignok er der tilføjet „vistnok mod Vidende og Villie“, men jeg troer dog ikke, at det er værd at bruge saadanne Udtryk som „Snarer for den fremmede Præsts Forsængelighed og et Garn til dermed at fange en fremmed Menighed“, eller som den ærede Ordfører idag har sagt: „at de vilde stjæle Israels Børns Hjertes.“ Saa-danne Præster kender jeg ikke. Jeg kender Præster, som med stor Barsomhed og Omhyggelighed prøve de Menneſter, som komme til dem og begjære Sognebaandet løst, med stor Barsomhed og Omhyggelighed undersøge — saavidt det er muligt for Menneſter at undersøge — hvad det er for Grunde, der bevæge dem til saaledes at løse Sognebaandet, og som kun, naar de finde disse Grunde gode, tage